

Bælgene sidder tæt på det lille træ, så en grøv-høst kan klares på 5 minutter.

Om vinteren kan bælgene kastes ud i hønsegården, hvor hønsene selv finder frøene, og der har ikke været meget arbejde med at lave vinterfoder.

SIBIRISK ÆRTETRÆ

Få planteprotein fra et robust og kvælstoffikserende træ. Sibirisk ærtetræ er oplagt, når vi skal modvirke klimaforandringerne ved at genskove Jorden med højproduktive permakultur skovlandbrug og -haver. Det lille 3 til 4 meter høje træ udfylder nemlig mange funktioner.

Af Mira Illeris og Esben Schultz

PROTEIN FRA TRÆER

Ærtetræet *Caragana arborescens* bærer et stort antal bælg, som først er helt lysegrønne og en helt kort periode kan høstes og tilberedes som små bønner. Hurtigt bliver de imidlertid for seje og beske, og derfor synes vi, det er når bælgene bliver mørkebrune og tørre, at de små frø især har værdi. Frøene indeholder nemlig hele 36 % protein og 12 % fedt,¹ og det er interessant, når vi kan erstatte planteprotein fra enårige planter med disse frø fra et træ. De skal stå i blød og koges som bønner, før de kan bruges i retter. Smagen er mild.

Der har været diskussion om, hvorvidt de er giftige, fordi træet er i familie med guldregn. I forbindelse med at vi skrev Bogen om Permakultur, skrev vi derfor til giftlinjen som vendte tilbage med en besked om, at de er ufarlige.

I HØNSEGÅRDEN

Fordi høst og tærskning tager tid, synes vi den oplagte hovedfunktion er som fodertræ i den selvfordrende hønsegård. Bælgene åbnes af sig selv og kaster frøene, som hønsene så selv vil finde, samtidig med, at træet er med til at skabe det skovmiljø, som er hønens naturlige levested. Vi får altså fodret helt uden arbejde. Dette skal ses op imod, at de fleste høns i dag fodres med importeret proteinfoder, ofte soya med ca. samme protein indhold, men fra enårige bønner, dyrket på ryddet regnskovs jord. Vi vender således et hønsehøld-system, der skaber klimaforandringer og nedbryder naturressourcerne, om til i stedet at modvirke klimakrisen og skabe frodighed.

I vores design har vi valgt, at alle vores ærtetræer er plantet i hønsegården, så ingen frø vil gå til spilde, hvis vi ikke høster dem. Træet vil muligvis også virke fint som fodertræ i en grisefold, men vi kender ingen erfaringer med dette.

LÆ OG KVÆLSTOF

Det lille træ har en kraftig pælerod med mange siderødder og er både vindstærkt, tørketolerant og til dels også salttolerant. Det er derfor også oplagt at bruge i læhegn, man ikke ønsker for høje. Vi har valgt, at lave et helt hegn med dem i den fjerneste ende af hønsegården ud mod vejen. Kvælstof-fikseringen regner vi med i det samlede gødningsregnskab for gården.

UDBYTTE OG FORÆDLING

Træet bliver dels plantet som prydbusk pga. sin overvældende smukke gule blomstring i maj, og dels i læhegn og vildtbeplantninger, hvor rådyr gerne æder af dets blade. Derfor må vi formode, at det også har potentiale som løvfodringsstræ. Til gengæld er der ikke lavet nogen forædling med henblik på udbytte af frøene. I forædling sker de største fremskridt i starten, og vi kan håbe på, at nogen vil give sig i kast med egentlig forædling af ærtetræerne. Lige nu køber vi dem i bundter som frøsaede fra en landbrugs-planteskole. Det er billigt, men der er betydelig forskel på, hvor mange og hvor store frø de forskellige træer bærer. Vi har også haft succes med at så dem fra frø i foråret.

1) Whitefield, Patrick: How to make a Forest Garden, Permanent Publications, 1998, s.94.

Frøene kan let opbevares, da de allerede er tørre.

Bælgene er hårde og skarpe, så vi høster dem med handske på ned i en pose. Bælgene åbner sig, når de kommer ind i varmen, og vi kan tage frøene, der samler sig i bunden af posen.